

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:

Oradea
Strada Teatrului 4.
Telefon: 6-70

ZSIDÓ HETILAP

Főszerkesztő
WASSERSTROM SÁNDORFelelős szerkesztő
LEITNER ZOLTÁN

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Belföldön: Egész évre 250 Lei, félévre
130 lei, negyedévre 65 lei. Külföldön
2 Dollár, Kc. 75, P. 12, S. 19. Din. 120

Zsidó alminisztert!

Brandsch Rudolfot kinevezte a Jorga kormány kisebbségi miniszterré. Ezuttal a németiség valahogy úgy viselkedik, mintha a német összetartás mégse volna a híres Eisenringhez méltó. Tiltakoznak a kisebbségi miniszter személye ellen. De hol tartunk mi zsidók, Románia egy milliányi kisebbsége attól, hogy egy közülünk kinevezett alminiszter képviselje érdekeinket a kormányban? Mi, elmellőzhető minoritásként vagyunk elkönyelve Bukarestben, még a Jorga kormányzatnál is, holott Jorga miniszterelnöknek européersége valahogy biztatást jelent számunkra az irányban, hogy végre vége lesz annak az évtizede folytatott román politikának, mely a zsidó pártok antagonizmusát használta fel arra, hogy minden egyes párt uralomrajutásakor ne a zsidóság összességével állapodjék meg, hanem annak csak egyes frakcióival. A liberálisok az Uniuneával paktáltak, míg a nemzeti-parasztpárt, a nemzeti érzelmű zsidósággal kereste és találta meg a kollaborációs alapot. Örök zsidó átkunk a nézeteltérés közöttünk. Ime, most ismét itt volna az alkalom, hogy az egységesen lépő zsidóság kellő eréllyel tudja kérni, sőt követelni, hogy kisebbségi számunknak és sulyunknak megfelelő mértékben, helyet kapjunk a kormányzat legfelsőbb intézőségében is.

Zsidó kisebbségi államtitkára van szükségünk! Aki pártatlanul és céltudatosan dolgozó és élő szimbóluma legyen a zsidó összetartásnak és erőnek, aki a kormányban mindenkor képviselje a zsidóság léteérdekeit. Hallunk és olvasunk a magyarság aspirációiról és mi azt is teljes mértékben jogosnak és indokoltnak tartjuk. A magyarság el is fogja érni azt, amit akar és ha a mai kormány feladatának fontosságát minden irányban át fogja érezni, akkor bizonyos, hogy rövidesen a magyarság mellett, a zsidóság is kellő képviselőre jut az ország kormányában.

Mi zsidók szintén bejelentjük jogos igényünket arra, hogy a Jorga kormány közülünk is magához hívja azt, aki az ország zsidóságának korlátlan bizalmát bírja és kellő eréllyel megfogja tudni védeni a zsidóság érdekeit is. Jorga miniszterelnök ama kijelentése, hogy a zsidóság nem lesz ezután kitéve atrocitásoknak, megnyugtatólag hat mindenkire, akik aggódó féltéssel gondolnak a bekövetkező rezsimváltásokra.

Ha azonban csattanósan és országvilág előtt kellőleg akarja dokumentálni a Jorga kormány azt a megértést, amellyel a kisebbség irányában tartozik, akkor nem fog megfélemlíteni egy zsidó kisebbségi alminiszter kinevezéséről sem. Mindenekelőtt feltétlenül szükséges, hogy a zsidóság egységes legyen és közösen, egyöntetűen, minden pártpolitikát félretéve, követelje ezt a kormánytól. Kell az egység és összetartás azért is, hogy a közeledő választások előtt kellő sulyt reprezentáljon és elérje azt, hogy a parlamentben és szenátusban is számarányának megfelelő képviselőre jusson.

A zsidóság legyen egységes, akkor az eredmény sem maradhat el és a belpolitikai élet minden vonalán kellő képviselőre fogunk jutni. Ennek elérése érdekében kell minden erőnkkel dolgoznunk!

Jugoszlávia elismeri a zsidó kisebbséget

Belgrádi tudósítónk írja, hogy a most folyó népszámlálással kapcsolatban a jugoszláv kormány hivatalosan is elismerte a zsidó kisebbséget. Erre való utalással a zágrábi „Zidov“ c. lap felhívja a jugoszláv zsidóságot, hogy a népszámlálási íven a nemzetiség rovatot „jevreeska“ szóval töltsék ki. A hivatalos utasítás a nemzetiség rovatának kitöltését illetőleg a következőket mondja: Mindenki szabadon nyilváníthatja, hogy melyik nemzetiséghez és milyen anyanyelvhez tartozónak érzi magát. A népszámlálási biztosoknak pénzbüntetés terhe mellett tilos a lakosságot a népszámlálási adatok kitöltése tekintetében befolyásolni.

A canterbury érsek megbizottja a palesztinai rabbiknál

A jeruzsálemi Szent György katedrális apátura Danby püspök, az anglikán egyház primásának, a canterbury érseknek megbízásából felkereste dr. Kook askenázi, Jakob Meier szefárd és Sonnenfeld főrabbit. E látogatás kapcsán Sonnenfeld főrabbi azon nézetének adott kifejezést, hogy ezen látogatás a világ népeinek békés együttműködését van hivatva előmozdítani. A szefárd főrabbi pár nappal később viszonzotta Danby püspök látogatását, míg Kook főrabbi családi gyász miatt süv. t. ült és ezérei nem tudta a megtisztelő látogatást viszonzani.

Keresztény papok küzdelme az antiszemitizmus ellen.

Varsóból jelentik: Lengyelországban a keresztény papoknak ligája alakult, amely az antiszemitizmus ellen küzd. A katolikus papság lapjában dr. Meansta lelkész többek közt azt írja, hogy a vak gyűlölet a zsidóság ellen azért, mert azok zsidók, ártalmas a kereszténységnek. Nagyon természetes, hogy a zsidóság visszatérni vágyik azon országba, mellyel a zsidó nép történelme össze van kapcsolva.

Az inkvizíciótól — a forradalomig

I. FERDINÁND és XIII. ALFONZ
1492—1931

Mindkettő spanyol király volt. Az egyik már jórőgen néhai, a másik pár napja ex. Katholikus Ferdinánd, Aragónia királya, aki elvette Izabellát Castillia trónjának várományosát, házasságával egyesítette Castillia és Aragónia trónjait és így alakult meg az ujkor elején mint nagyhatalom Spanyolország. 1492-ben elfoglalták a mórok utolsó végvárát Granadát is, és ezzel megszűnt az utolsó akadály annak, hogy Spanyolország mint az európai nagyhatalmi koncert vezérszólistája lépjen be az európai államok sorába.

Katholikus Ferdinánd mindjárt Granada elfoglalása után kiadta a rendeletét, hogy 1492. augusztus hó 2-ig minden zsidó tartozik vagy elhagyni az országot, vagy áttérni a keresztény hitre. (A zsidó szerencsétlenségek sorozatához tartozik, hogy 1492 augusztus 2. a zsidó katasztrófák hagyományosan tragikus napjára Av hó 9-ére esett.) Erre az ukázra, mintegy 300.000 zsidó hagyta el Spanyolországot és megátkozta Spanyolországot, Ferdinandot, Izabellát és Torquemada főinkvizitort. Mintegy 300.000 zsidó hagyta el, szörnyű reménytelenségben és kétségbeesésben egy napon a Pyreneusok bércei fensíkjaikat egy évezred kulturáját és az emberi civilizáció egy igazgyöngyét temetve el. Hogy a sorsüldözöttek tragédiája még nagyobb legyen, utközben a nemes caballeros és még nemesebb hidalgók megtámadták a kivándorlók kicsiny csapatait, akik legnagyobb részben csak a pusztaság életüket tudták átmenteni a spanyol határon, sokan azonban holtan maradtak ott a Sierra Morena vad hegyláncjai között.

Az akkori spanyol zsidóság, a zsidóság elitje, crémje volt. Tudásban, gazdagságban, kulturában, hagyományában legelső. Sokan közülük, mint a híres Don Izsák Abarbanel miniszterei is voltak a királyi háznak, akik megpróbálták befolyásukat érvényesíteni a lelketlen rendelet visszavonására, azonban az elvakult és

megmámorosodott nacionalista szellemmel és vallási sovínizmussal szemben tehetetlen volt minden józan szó, minden meg gondolt érv és minden figyelmeztető intelem. A zsidóságnak ott kellett hagynia évszázados szülőföldjét, Spanyolországot.

Am a zsidóság, amely túlt minden szenvedést, amely legyőzte Hámánt, amely áttudta élni az első és második államának megsemmisülését is, Istennek hála kiheverte az idők folyamán azt a sebet, amelyet Spanyolország ütött rajta, de Spanyolország nem tudta kiheverni azt a csapást, amelyet saját magára sujtott akkor, amikor elkergette az országából a zsidókat.

A zsidók kiűzetése után — amint ezt minden III. elemista tudja Spanyolország sorsa beteljesedett. Nagyon rövid ideig még fenn tündökölt Spanyolország napja, az a nap, amely V. Károly és II. Fülöp birodalmaiban soha nem nyugodott le, de aztán rohamosan megindult a hanyatlás, megindult a romlás és már a zsidók kiűzése után mintegy 50-60 évvel Spanyolország megszűnik az európai nemzetek versenyében az a korlátlan hatalmu és felebezhetetlen akaratu tényező lenni, amely egyideig volt. Már II. Fülöp idejében megkezdődik a lefelé ívelés, hiszen a győzhetetlen Ármádia leveretése nemzeti gyászt vált ki Spanyolországban, ez azonban csak katonai, helyesebben csak tengerészeti vereség volt.

Az igazi nagy csapás Spanyolországot a zsidók kiűzésével érte. Ez volt a verem, amely megásta a spanyol nagyhatalomsíriját és mi zsidók majdnem négy és fél évszázad távlatából az isteni osztó igazságba vetett hitünk felmagasztosult: megszilárdulásával veszünk tudomást mindarról, ami Spanyolországgal az elmúlt évszázadok alatt történt. Hogy megszűnt az európai kulturának tényezője lenni, hogy politikai és katonai állása jelentéktelenné törpült, hogy az ország lakossága koldusszegény volt, hogy tengerentuli birtokait sorra vesztette el, hogy nemzetközi tekintélyben se nem osztott, se nem szorzott, mindmind ezt, ami együttesen a Spanyolországra szórt 1492-iki zsidó átkok tökéletes beteljesülését jelentette a világ zsidósága úgy tekintette, mint az ártatlanul kiontott, égrevágyó zsidóvérnek a mennyekben történt meghallgatását.

Ahogy 1492-ben Spanyolország az állampolgárság tekintetében bevezette a numerus nullust, azonnal megindult a feltartóztatatlan romlás és süllyedés útján. Miért? Nagyon egyszerű a felelet. Elkergették hazájukból az egyetlen produktív elemet: a kereskedő és iparos lakosságot, nem maradt más széles Spanyolországban, mint 300,000 szerzetes és pap, ugyanannyi katona és hivatalnok, akik nem dolgoztak, akik nem hajtottak produktív hasznot az államnak, ellenkezőleg, akik az államtól várták, hogy az eltartsa őket. És hiába volt Peru és Cuba aranya, hiába özönlött Cortez és Pizzaró rablásaiból az inkák legendás kincse szép Espanoliába, nem volt, aki a beáramló vagyont, a mesés kincseket hasznosítsa az állam javára, nem volt, aki dolgozzon, aki kereskedéssel, iparüzéssel gyümölcsöztesse a vagyont, a vagyonnak pusztulnia kellett. El is pusztult. Spanyolország koldussá vált. Aki ebben a szerencsétlen országban írni-olvasni tudott, az szerzetesnek ment, mert az volt a legbiztosabb életpálya a gondtalan megélhetésre. A nemes hidalgók pedig született ellenségei voltak minden produktív munkának és — oh Donna Izabella — 1492 után megszűntek azok az idők, mikor a zsidók és moriskok vagyonait lehetett megsarcolni. És így áldozott le Spanyolország napja,

Mielőtt nyomtatványsükségletét megrendelné, kérjen ajánlatot vállalatunktól is. — Készítünk: mindenféle hivatalos és kereskedelmi nyomtatványokat, hírlapokat, folyóiratokat, stb. a legszebb kivitelben és a mai viszonyoknak megfelelő árban. Tipográfia **GUTENBERG** nyomdai műintézet Oradea, Pasagiul Vulturul Negru — Sas-passage

Kovács - új - reklám - osztálya

reklám

áraival mindenkit

meghódít

1 mtr. külföldi száda 29 lei

1 mtr külföldi delén	29L	1 mtr selyem poplin	75L
1 mtr 100 cm. opál minden színben	59L	1 mtr svájci grenadin minden színben	75L
1 mtr 100 cm. Tweed szövet	69L	1 mtr crepe de chine selyem	188L

Figyelje kirakataink reklámárait

KOVÁCS

Nagyáruház
Sas-passage

a nap, amely sohasem nyugodott le a spanyol birodalom határain.

Örökre, amíg nemzetek és népek lesznek a földön, intő példa Spanyolország minden kultúra és minden közösség részére. Hogy az elvakult nacionalizmus, hogy az antiszemita türelmetlenség, hogy a fekevesztett zsidógyűlölet milyen irtózatossan bosszulja meg magát. A zsidóság hiánya Spanyolországban több mint 400 év óta gyógyíthatatlan tuberkulózisa maradt ennek az országnak és belepusztult immár a monarchia is.

Mert ne mondják azt a politikusok és ne mondják azt az állambölcsészek, hogy a kudarcos marokkói háboru, hogy a kor eszmeáramlata okozta a monarchia bukását. Mi zsidók tudjuk, állítjuk és valljuk, hogy mindez nem igaz. Az igazság az, hogy nem volt zsidója Spanyolországnak, nem volt, aki az országnak nyerséget, energiát a kultúra, a civilizáció szolgálatába állítsa, nem volt zsidósága Hispániának, megszűnt a vérkeringése és nincs az a szervezet, amely az éltető nedv, a vér keringése nélkül élni tudjon. Ez okozta Spanyolország romlását és ez okozta XIII. Alfonz bukását.

Ennek így kellett történni. Mi zsidók hiszszük és valljuk az isteni igazságszolgáltatás alapelvét „Nokom josiv L'coroj v'chiper ádmoszau ámau" . . . Most im utólérte Spanyolországot végzete, amit saját maga hívott magára négyszázharminckilenc évvel ezelőtt . . .

Az új fiatal Spanyolország expialta a multak vétkeket . . . Mi zsidók a megbocsátás és kiengesztelődés jegyében köszöntjük az új megújított vén Castiliát és Aragóniát . . . Kívánjuk, hogy mindazt, amit programul az új köztársaság vezetői maguk elé tűztek, valósuljon meg, Spanyolország legyen ismét hangadó tényezője az európai kulturának és politikai együttesnek. Castillia verőfénye magasan tüzzön alá ismét Andaluzia és Asturia bérceire

és maga alatt egy meglegedett, boldog népet lásson.

Hisszük és várjuk a fiatal köztársaság vezetőitől, hogy a monarchia romjainak eltakarítása után első gondjuk lesz az, hogy országuk hajóját az anyagi jólét és boldogulás partjai felé kormányozzák, a fiatal Spanyolorhon új vezetői akik nagyjából a külföldi emigrációból sietnek haza a romok helyén új országot teremteni, tudják azt, hogy a zsidóság — különösen olyan országban, mint Spanyolország — mily fontos tényezője az állam életképességének és virulásának. Eppen ezért várjuk és reméljük tőlük, hogy módot fognak nyújtani a zsidóság széles rétegeinek arra, hogy azokból az országokból, ahol ma csak üldöztetés, kigunyolás, megaláztatás a zsidóság sorsa egy új népvándorlás induljon meg Spanyolország felé, hogy a zsidóság a maga áldozatkész munkájával, becsületes munkájával, szorgalmával és nem utolsósorban tehetségével újra naggyá tegye Spanyolországot . . . Myb.

Szerencsés lesz

uj lakásában, ha villanyát

átköltözésekor

velünk szerelteti!

2-1

Csillárok leszállított árban!

ELECTRON

(voltPovazsán) PAPP és RAJZ mérnökök ORADEA, Strada Prințul Carol No. 1.

OLVASSÁTOK és TERJESSZÉTEK

a „NÉPÜNK”-et, az erdélyi vallásos zsidóság egyetlen hetilapját.

Az ifju megváltókhöz

A zsidó uccákban egy új Moloch tátotta ki mindent elnyelő száját, hogy magához ragadja az éretlen gyermekeket és az érettebbeknek kinéző ifjakat. A vörös evangélium fanatikus hirdetői, a jövő napok biztos letéteményesei a mi megvetett és elhagyott negyedeinkben ütötték fel verbuváló sátraikat, sajnos, nem eredménytelenül. Az az ifjuság, amelyet a mi befolyásunktól féltettek a bigott szülők, azok a gyermekek, akiket minden ideológiai utraváló nélkül engedtek a nagy világba, könnyen 'behódoltak egy új eszménynek, amelynek megvalósulása esetén egy nagy új emancipáció remélhető. Nem hibáztatom őket, mert nem is hibásak. Őket egy nagy szép eszme lelkesíti, egy minden boldogtalant és elnyomottat megmenteni és felemelni akarás. Ők nem tehetnek arról, ha senki sem juttatta eszükbé, hogy nem kell kimenni a zsidó uccából ahhoz, hogy nagyot tehessünk; nem mondta nekik senki, hogy van a zsidó uccában egy nagy, nagy proletár világ, amely szerencsétlenebb valamennyinél. Nem mondta sem pap, sem tanító nekik, hogy van ezen a sáros földtekén egy tizenhatmilliónyi szerencsétlen, hazátlanul bitangoló fajzat, amelynek nincs egy talpalattnyi maga földje, sem egy tenyérnyi saját fedelét. Nem mondta senki és így nem is tudhatták. Nem mondta senki, hogy ezért a mindenkinél proletárabb proletáriátusért is lehet harcolni eredményesen. Nem, hanem eltiltották még azon maroknyi harcostól is, akik hinni tudják, hogy: „Ha akarjátok, akkor nem mese.”

Nem vagytok hibásak testvéreim, Ti nemes fiatalok, akiket csak a naivságotok miatt hódítottak el a mi táborunkból. Büszke vagyok reátok még így is, hogy ma, amikor minden ifjuság arra törekszik, hogy a demokrácia és a jog szekerét századokkal visszataszítsa, Ti ha helyesuton, de csak előre törtetek. Büszke vagyok reátok és hiszek még bennetek.

Mert lássátok fiatal eltévelyedett véreim, nekünk nem ujság az, amit Ti ujnak hisztek. Ezt a tant mi már akkor hirdettük az ázsiai steppeken, amikor ez a hatalmas

és nemes Európa még medvehörbe bujt vad emberek barlangtanyája volt. A Ti nagy Marxotok sem a teuton dajkáktól vette örökbe nagy koncepcióju eszméjét, hanem a mi évezredek óta fenkölt gondolkodásu zsidóságunk emelői szivta magába azt.

Nekünk mindez nem új és főleg nemcsak teória. Mert mi, a minden rosszak megtestesítőjének lefestett nacionalisták már megmutattuk azt is, hogy nemcsak azt tudjuk megvalósítani békés evuócióval, amit Moszkva vérrel, hanem többet is. Jöjjetek csak velem Ti elhódított fiatalok a Jizreel völgyébe és majd megmutatom, hogy mi nem a szánkat jártattuk, hanem alkottunk. Nézzétek meg a mi communjeiket Éu-Charodot, Tél-Joszéfot, Bét Álfát és meglátjátok, hogy mi az egy nagy békés embeiri közösség, mi az az egyed a mindenkiért és mindenki az egyedért. Menjetekek végig fiatal testvéreim a fiatal Erec-Jiszráélen Dántol le Beér-Seváig és meglátjátok, hogy ott nem tudják mi az a bezárt kapu, nem tudják, hogy a pénznek értéke van. Menj be a mi communjeinkbe és meglátod, hogy terített asztal vár és nem kérdik ki vagy, mi vagy. Kapát és ásót nyomnak a kezébe, ha ott akarsz maradni és otthon vagy, ha dolgozni akarsz. A gyermeked külön él az ő gyermekvilágában, ahol arra hivatottak faragnak belőle értékes, életre való munkásembert, aki az életnek, a munkának és a hazájának él.

Ez a keserves munkával kinlódók, a gigászi feladatok legyürése közben megroppanók kommunizmusa. Nem azoké a műkedvelők, akik nem tudják, hogy mi a munka és nem tudják mi a valóban véres veríték. Könnyű Nektek a burzsoá szülők jól terített asztalánál jóllakottan az uccára

kimenni és a nyelvetek élezni. Ott hagyni a zsidó uccát, ezer megoldhatatlan problémáját és bajait. Bevetni magatokat az önmagukat izgatók, elégedetlenek táborába, ahelyett, hogy kezetekbe vennétek fajtátok bajait. Benneteket nem vált meg senki, ha Ti nem teszitek. Amit ti akartok az szép és helyes, csak az nem, ahogy teszitek.

Minden nép váltsa meg önmagát, hogy magának tudja be a sikert és magának röhassa fel, ha nem sikerült. Mert ne felejtsetek el, hogy a népek népek maradnak, ha politikailag, vagy gazdaságilag megváltoznának is. Ti mindig idegenek maradtok és ha nem fajtátokat fogják Benneteket üldözni, úgy majd a vallásotokat. De akkor majd a vallás lesz Bennetek minden, hogy legyen mit üldözni. Vallás lesz a mód, ahogy beszéltek, vallás a járásotok, a viselkedésetek. Vallás lesz a nászotok, az örömtökök, vallás lesz, ahogy az apátokat fogjátok temetni, vallás lesz a gyászotok. A többi népek széles fehér gatyája népszokás lesz, de a Ti apátok kaftánja és kalapja vallás lesz, amit üldözni kell. Más

Előbb vagy utóbb mindenki meggyőződik arról, hogy

illatszereket legmegbízhatóbban és legolcsóbban Gyarmati illatszertárban vásárolhat

Szimcha Hákohén vértanusága.

Elbeszélés a középkori zsidóság történetének véres lapjaiból.

II.

Tisztelet és méltóság, gazdagság és jó gyermekek, egészség és életkedv az ő házában lakói és amikor kezében az ezüst kehellyel a második pohár bort üritette ki, ajkáról az összesűrűsödött lelki emóció boldogan és gátjátzakítottan tört elő: hálát adunk Neked megváltásunkért és lelkeink megmentéséért új dalt dalolunk én is és gyermekeim is a jókért, amivel bennünket elhalmoztál Izrael Istene... és egy pillanatra könnyesek lettek a szemei, mert a boldogság érzete elborította azokat könnyekkel és a forróság, amit belül érzett megennyhült az istenfélelem és biztonság érzésének levében.

Azután vacsorához készültek. Mindannyian sorban mentek az előre e készített mosdótálhoz, leöntötték kezeiket s újra elfoglalták helyeiket az asztalnál. Künn zörgettek. Chizkijah egyik fia kiment megnézni és megtudni a késői zörgetés okát... Egy ismeretlen zsidó férfival tért vissza... Az idegent leültették az asztalhoz, hiszen mindenki, aki éhes, vagy aki szomjas, Széder estén bármely zsidóhoz beállíthat, Széder este mindenki szívesen látott vendég. Az idegen velük vacsorázott, azt mondta, hogy ő uton volt és már nem tudott hazajutni az ünnepekre, egyébként Naftalinak hívják, foglalkozására nézve pedig sótrő Mannheimban. A vacsora nyugodtan folyt tovább, a sótrő hallgatag volt, csak

akkor beszélt, ha kérdezték, látszott rajta, hogy nincs ehhez a jómódhoz szokva, amelyben Chizkija családja él és hogy feszélyezi a számára szokatlan előkelő környezet és gazdagon díszített asztal.

Vége volt a vacsorának. Mesülam, a kis unoka hosszas rábeszélésre és tréfás fenyegetődzésre végre előadta az időközben ellopott Afikomont, Chizkija osztott belőle mindenkinek és azután hozzáfogtak az asztali ima elmondásához. Kítették a harmadik pohár bort is, az unokákat elvitték az asztaltól és lefektették őket. Az asszonyok is fáradtak voltak, egész napon át talpon voltak, az ünnepi előkészületek kimerítették őket, köszöntötték a férfiakat és távoztak. A férfiak egyedül maradtak az asztalnál.

A sótrő beszélni kezdett. Nem Mannheimban lakom, ez a város éppen csak hogy eszembe jutott. Nem akartam az asszonyok és gyermekek előtt beszélni, de fontos mondanivalóm vannak számodra Chizkija s kérlek, hallgass meg.

A férfiak felfigyeltek. A bizonytalannak rémülete és az ismeretlennek kíváncsisága ült ki szemekre és közelebb tolták a széket az idegenhez. A sótrő fojtott hangon beszélt.

— Naftalinak hívnak, de nem Mannheimba vaó vagyok, hanem Corfátba (Franciaország) Nancyban lakom és ott vagyok sótrő. Corfát nagyobb hitközségei Purim táján elhatározták, hogy megbízottakat küldenek Elzászba és a Rajna vidékére a zidókhoz, hogy tudósítsák őket az elmúlt fél eseményeiről. Troyes, Lille, Nancy, Metz mindegyik küld egy-egy ilyen megbízottat,

akinek fel kell keresni a zsidókat. Én is egy ilyen küldött vagyok. Bizony a sótrés nagyon nehéz munka és keveset hoz, szívesen elvállaltam tehát a küldöncséget. Már voltam Metzben, Strassburgban, Mühlhausenben, most ide kerültem.

— Miről van szó? kérdezte Chizkija...

— Ugy Chanuka táján történt, hogy egy délcorfáti városban, Clermontban nagy gyűlés volt. Rengeteg ember volt ott, annyi mint a fűszál a réten, vagy mint homokszem a tenger partján. Hercegek és grófok, lovagok, nemesek és rengeteg sok pap és szerzetes és eljött Rómából a pápa is.

— A pápa?

— Igen, maga a pápa jött el, vele voltak az összes biborosok, püspökök, klastromfejedelmek... Tenger nép... És a pápa tartott egy nagy beszédet.

— Miről beszélt a pápa?

— Azt mondta, hogy Isten bünteti a keresztényeket, hogy minden szenvedés és minden baj, ami a kereszténységet éri azért van, mert a keresztények hagyták, hogy pogányok foglalják el a Szentföldet és most azok bitorolják ott a hatalmat és a jámbor keresztényeket megölik, legyilkolják a pogányok, ha zarándokútra mennek Jézus sirjához Jeruzsálembé... Ez így nem maradhat, ez ellen tenni kell. Felhívom a világot, minden érző szívű keresztényt, hogy fegyverrel a kézben, tűzzel és vassal, ki kell irtani a pogányokat, akik nem engednek bennünket az Üdvözítő sirjához.

— No és?...

— S akkor ott a gyűlésen az összes hercegek, grófok, nemesek és lovagok mind elhatározták, hogy keresztesháborút indítanak a pogányok ellen. (Folytatása következik.)

Jegyezze meg: **legszebben**

fest, tisztít I. V. O.

Mészáros-u. 4. Royal kávéházzal szemben **és Uri-u. 34.** Telefonszám **8-53**

majd úgy ereszti szélnek bajuszát, szakálát, ahogy kedve tartja, Ti majd csak előírás szerint. A kirgizek, cserkeszek, örmények, perzsák majd úgy irnak, ahogy az apjuk, de a Ti betűtök tiltott lesz, mert az vallás lesz.

Ha mindenki boldog is lesz ezen a földön, Ti és mi az anyagiakból és lelkiekből kivételzetett, eltiport kisebbség maradtunk, akit senki meg nem vált, mert nem váltotta meg önmagát. Akármilyen hát a hitetek testvéreim, maradjatok velünk itt a zidó uccában, harcoljatok, ha akartok a magatok módján, de csak velünk és csak a mieinkért. Teremtsetek meg azt a Palesztinában már csirázó társadalmat, amely az egyedül demokratikus ezen a földön. Azt a társadalmat, ahol kaftánt ölthessen öreg atyátok, ha a kedve tartja és imádhassa mindenki, ahogy épen kívánja, az Istenét.

És Ti pedig szaporítsátok az Én-Chárodokat és Tél-Chájokat, hogy fel-szabadíthassuk végre ezt a tizenhatmillió proletárt.

Berkes Dávid.

Bukaresti levél

III.

Bukarest nyüzsgő életének kereskedelmi központja a Lipskana. Keskeny ucca, tele elegáns üzletekkel és a nagy bankok palotáival. Itt van Bukarest vagyona. A rohanó emberek között szapora léptekkel haladok, míg végre elérkeztem a legnagyobb romániai zsidó tőkés székházához. Elegáns arany betűkkel ez a két szó disziti a homlokzatot: *Banca Bercovici*. Rövid beszélgetés a személyi titkárral és már is bevezetnek az elnök-igazgató szobájába. — Szemlől-szembe vagyok Berkovici bankárral. Igen vontatottan indul meg a beszélgetés. Láthatólag kellemetlen neki, hogy nyilatkozatot kívánok tőle. A nyilvánosság számára nem szívesen foglalkozik politikával. Meggyőződéses román-zsidó, de ugyanakkor igen nagy összegeket áldoz a cionizmus érdekében is.

— Mi az Ön véleménye a romániai zsidóság mai helyzetéről? — kérdezem tőle? Rövid gondolkodás után egy szóban válaszol: „dolgozni”. Dolgozni, hogy a tegnap és a ma keserűségét, nehézségét, mely a háboru utáni időkebe járványos betegségként végig pusztított a hadviselt államok népei között, végre egyszer legyőzzük és egy új egészséges gazdasági élet megindulásával a rendes kerékvágásba lépünk. Tudom és sajnos ismerem — mondta Bercovici bankár — a zsidóság világszerte nehéz helyzetét, mely azonban csak muló jelenség. A zsidóság bűnbakként szerepel a mai nagy krízisben, melynek csak egy orvossága van, kitartóan, összetartóan dolgozni, dolgozni. Mindenki tegye meg, — folytatta Bercovici Ely — anyagi körülményeihez képest a kötelességét, áldozzon, hogy a jövő új zsidó generáció csak mint valami rémmesére emlékezzen a mának napjaira.

Többet nem mondott a bukaresti zsidóság nagy vezérférfia. — Hogy ő mennyit áldozt az elhallgatta. Bercovici bankár havonta nehéz százazretet áldoz a zsidóság érdekében, most is legutoljára a bukaresti zsidó kórház részére, mely Bukarest legmodernebbül berendezett kórháza, ismét egy milliárd lejt adományozott.

Ime, mikor a zsidó főke, a zsidó szívvel találkozik. — Bucsuzásul egy meleg, erős kézszorítás, melyből kiérzik a több-

ezeréves zsidó öntudat és én ismét a Lipskana forgatagában vagyok, hol egy palota homlokzatát egy rövid szerény cím disziti: „Banca Bercovici.”

Mielőtt befejezném „Bucaresti levél” című cikksorozatomban nem szabad megfeledkeznem Bukovina egyetlen zsidó szenátoráról Dr Mayer Ebner urról. A törhetetlen nagy zsidó harcos, aki talán hozzánk erdélyi zsidókhöz áll a legközelebb. — Ez a halkszavú ember a meggondolás, megfontolás és higgadság szavaival követeli a zsidóság jogait a szenátusba. — Szívvel, lélekkel küzd a cionizmus érdekében. — Minél rosszabbak a gazdasági viszonyok, minél hangosabbak Cuzának és társainak antiszemita izgatásai, annál nagyobb kell legyen az összetartás a romániai zsidóság között. — A mi ügyünk igaz ügy, mondta Mayer Ebner és az igazságnak győzni kell.

Ime zsidó testvéreim egy pár nagy zsidó férfi rövid portréja. Még többet dolgozni, még többet áldozni és a mi kézfér lobogónk büszkén fog lengedezni a világ nemzetei között. M. I.

Legjobb

szabásu princess- és kombiné fűzők, csípőszorítók, melltartók.

Saját készítményű gyógyhaskötők és sérvkötő különlegességek.

Gummi bokavédők és harisnyák legnagyobb raktára

KEPES ELEK

orvosi kötszerész

ORADEA—NAGYVÁRAD, Sas-passage.

ארטמ' כשר
Restaurant

Oradea, Zöldfa-ucca 10

GROSZ

Timișoara, Lloyd-sor 8

Utazóknak 10% engedmény.

Buziás gyógyfürdő (Román Nauheim)

páratlan szénsavas radioaktív sós-vasas forrásvizekkel. — Biztos gyógyhatás szervi elhízásos érmeleszedéses szív- és vérkeringési zavaroknál. — Vesebaj, vészegegyesség, izomcsúz, hólyag-hurut és kimerüléssel idegesség esetén.

Női betegség, a változások zavarok, fertőző betegségek, mérgezések nyomán fellépett idegbajok (Tabes etc.) eseteiben a legjobb eredménnyel. Természetes szénsavas, sós-vasas fürdők, ivókurák, szakszerű orvosi kezelés, kitűnő konyha, elsőrendű szállodák, diétás penziók mérsékelt árral. Uj modern uszoda napfényes stranddal.

Fürdőidény május 15-től október 1-ig. — Prospektust, felvilágosítást szívesen küld:

Muschong Buziási Gyógyfürdő R. T. Fürdőigazgatóság Buziás, Bánát.

Értesítem mélyen tisztelt vevőimet, hogy a **árait mélyen leszállítottam!**

Kérem kirakataimat állandóan figyelemmel kíséreni!

Divatkalapok már 200 leiért

HOLLÓS uridivat-üzlet

Nyugodtan fog aludni,

ha „express” poloskairtót

használ. Kapható: **STERN S. ENDRE**

cégnél.

Oradea, Zöldfa-ucca 10.

Egy üveg ára 15 Lei.

Telefon: 378

Festéküzletemet áthelyeztem:

Zöldfa ucca 14 alá

(Coloris festéküzlet), ahol raktáramat kldvítve minden háztartási cikkekkel, hol jutányos árak mellett állók a nb. közönség szolgálatára.

Szíves párt-fogást kér **Fülöp Ede Oradea**

Szombat és ünneppalokozon zárva!

Legdivatosabb öltönyök részletekre is legolcsóbbak Teleki-ucca 13.

Kovács Antal uriszabónál

GROSZ DÁVID

szalmakalapgyár

Satu-Mare, Str. Petru Rares 35/37

Mindenféle kalapgyártáshoz szükséges fonatok és nyersanyagok raktára. 50-7

CRIKVENICA

Tengeri fürdő Jugoszlávia A legjobb és **LEGOLCSÓBB** klimatikus gyógyhely. Szigoru Orth. כשר Penzió.

Engel M. Józsefnél

Szoba és ellátás már 70 dinártól.

Kölcsönöket

jelzálog vagy kézizálog fedezet mellett előnyös feltételeket nyújt és

Betéteket

kedvező kamatozással és felmondás nélkül elfogad

Banca Centrală Soc. Anon.

ORADEA, Astoria (Emke) palota

ארטמ' כשר

Hungária Étterem

SATU-MARE, TOMPA UCCA 1. sz.

Utazóknak 10% engedmény.

25-8

Értesítés!

ארטמ' כשר éttermeinket Timișoara, Józsefváros Kossuth Lajos ucca 4. sz. 1. emelet, 5. ajtó alatt megnyitottuk. Izletes házi kosztot adunk úgy abonnenseknek, mint házon kívül is. — Mérsékelt árral Utazóknak 10 százalék kedvezmény. Bankettek és esküvők rendezését vállaljuk.

HIREK

A „Népközlöny“ cikkeinek utánnyomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5691

Péntek, Ijor 14, május 1.
Szombat, Ijor 15, május 2.

Heti szidra: אמור

Heti háftóra: והכהנים והלוים

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 7.20
gyertyagyújtás 7.25
Istentisztelet kezdete 7.35
Szombat befejezése 8.25

Befejeződött a Keren Hajjeszod akció Nagyváradon és Bihar-megyében.

Mint ismeretes az ez évi Keren Hajjeszod akció Nagyváradon március 15-én vette kezdetét. Az akciót a városháza dísztermében megtartott jól sikerült meeting vezette be, amelyen Silberbusch tanár és B. Karpin tartottak nagyhatású beszédeket.

A Keren Hajjeszod delegációt Nagyvárad és környéke munkálataiban Blum Zsigmond főtitkár támogatta. Az ő többéves gyakorlata és körültekintő munkálatai nagy mértékben elősegítették és megkönnyítették a delegáció munkáját.

A nagyvárad akció alkalmával dr Bárdos Imre Keren Hajjeszod bizottsági elnök mindennap kísért egy-egy delegátust. Dr Bárdos Imre elnök buzgó munkálatainak köszönhető, hogy a hihetetlen súlyos gazdasági viszonyok mellett a nagyvárad Keren Hajjeszod akciót végre lehetett hajtani. Résztvettek még a delegáció kíséretében: Epstein Samuné, Rosenberg Mancsi, Bárdos Klári, dr Kohányi Rezső, Kemény József, Weisz Kálmán (biztosító), Katona tanár és Leitner Zoltán.

A Nagyvárad környéki akciót B. Karpin, majd B. Karpin elutazásával dr Helfmann Mordechaj orvos és Blum Zsigmond végezték. — Meglátogatták Salonta, Alesd, Tileagd, Valea lui Mihai, Margitta, Secueni helységeket.

Nagyszalontán dr Nébel Ábrahám főrabbi, dr Kálmán Jenő, Farkas Kálmán. — Tileagon Lindenfeld Miksa, Alesden Ladányi Ignác hitközségi elnök. Valea lui Mihai-on Lindenfeld Nőé, Jakobovits Sándor hitközségi elnök és Goldstein Miksa. Margittán Vadász Jenő bankigazgató, dr Friedmann Mór, Fuchs Jenő. Secueni-ben dr Kornhauser és Weisz Jenő támogatták a Keren Hajjeszod delegációt munkájában.

Nagyszalontán az akciót egy jól sikerült meeting vezette be, ahol szép számú közönség jelenlétében dr Nébel Ábrahám főrabbi üdvözölte a vendégeket. B. Karpin nagyhatású beszédét Blum Zsigmond főtitkár magyar nyelven tolmácsolta. A Valea lui Mihai, Margitta, Secueni akciót dr Helfmann Mordechaj palesztinai orvos látta el. Ezen helységekből kiemelendő Érmihályfalva és Margitta helységei, ahol dr Helfmann orvos nagyhatású előadásával sikerült igen sok távolálló zsidót a Palesztina ujjáéptési eszmének megnyerni és az elmúlt évi jegyzési eredményt biztosítani.

Dr Helfmann Érmihályfalván, Margittán, Secueniben megrendezett meetingek keretében

Értesítés

ארמיה' כשר

Óriási áremelkedés zsirpicacon!

A n. é. közönséget felkérem, hogy saját érdekében nyári כשר zsirszükségletét idejében szerezze be, amíg azt nálam még a régi árban kaphatják.

Friedmann Samu

baromfi és zsirnagykereskedő

ORADEA—NAGYVÁRAD, CUZA VODA 6.

ben beszélt az ős-ujországi szerzett tapasztalatairól és annak fejlődéséről. A nagy tetszéssel fogadott beszédeket a kíséretében levő Blum Zsigmond körzeti főtitkár magyar nyelven tolmácsolta.

A nagyvárad akció anyagi eredménye nem érte el az elmúlt évi összeget, amely különösen ebben a határszéli városban uralkodó rendkívüli gazdasági krízisnek tudható be. Nagyvárad városa sokkal jobban szenved krízis alatt, mint az ország bármely városa.

Nem volna teljes a Keren Hajjeszod akcióról szóló beszámoló, ha nem emlékeznénk meg arról, hogy a nagyvárad magyarnyelvű sajtó jóindulatu támogatása elősegítette a Palesztinai ujjáéptés munkáját.

— **Rothschild báró 20.000 schillinget adományozott a bécsi zsidó hitközségnek.** Az elmúlt napokban kezdődött meg a bécsi zsidó hitközség ezidei költségvetésének tárgyalása. A pénzügyi előjáró jelentése szerint a hitközség anyagi helyzete katasztrofális, mert a deficit hatszáz ezer schilling (körülbelül hatszáz ezer pengő) A bécsi zsidóság annyira tönkrement anyagilag, hogy nem bírja a súlyos hitközségi terheket és azért azt indítványozza a pénzügyi előjáró, hogy diktatorikus hatáskörrel egy takarékosági bizottságot létesítsenek, mely főképp a személyi kiadásokat apassza le. A pénzügyi előjáró jelentette, hogy báró Louis Rothschild a bécsi Rothschild ház főnöke huszezer schillinget adományozott a súlyos anyagi gondokkal küzdő bécsi hitközségnek.

— **Zsidó élet Kinában.** Sanghaiból írják, hogy az utóbbi években erősen kifejlődött a zsidó élet Honkongban. Némrégiben a sanghai zsidósághoz megkeresés érkezett, mely szerint tanítót, saktert és más funkcionáriust kértek a Honkongban letelepedett hitközséget alakító zsidók. Nagyrésztük charbini orosz zsidó menekültekből rekrutálódnak, kik a koncesszionált területek európai lakosai között vegyi cikkek eladásával foglalkoznak. — Honkong egyik legnagyobb városa Kinának, honnan a lázadók elleni expedíciókat küldik ki.

— **Külföldi zsidók akarnak letelepedni az orosz zsidó kolóniákon.** Moszkvából jelentik, hogy az OZET központi irodája számos levelet kapott mostanában az Egyesült Államokból, Braziliából, Argentínából, Délafrikából egyesektől és zsidó közületektől, melyben azt kérdik, volna-e lehetősége a Biro Bidschan-i zsidó kolóniákon való letelepedésre. Hasonló kérések futnak be a kelet-európai zsidóság centrumaiból is. Az OZET most tervet dolgoz ki arról, hogy külföldi zsidók is letelepedhessenek az orosz zsidó kolóniákon. A hirt a legnagyobb fenntartással közöljük, mert más oldalról oly hírek futnak be, hogy az ottani kolonisták élete egyáltalán nem rózsás.

— **A budapesti dohány-uccai templom bőjti istentisztelete.** A pesti hitközség rabbisága a dohány-uccai templomban történt végzetesen szomorú mérenyvet alkalmából április 27-ikére, hétfőre (Ijor 10-ikére) bőjtnapot rendelt el.

— **Oszták-zsidó liga a dolgozó Palesztináért.** Ausztriában egy zsidó-szocialista alakulat legutóbb tartott gyűlésén Adolf Böhm előterjesztésére elhatározta, hogy a dolgozó Palesztina céljainak elősegítésére ligát alapít. A gyűlésen, melyen Goldelman volt ukrán miniszter is résztvett, a liga elnökének dr Leo Goldhammer választották meg.

Hackmayer

uri szabó Oradea
P. Reg. Maria 2.

Öltöny- és felöltő-szövetek nagy választékban, a legolcsóbb árban

Hotel CONTINENTAL

Budapest

VII. Dohány-ucca 42

LEGMODERNEBB COMFORT

Lapunk előfizetőinek árkedvezmény!

— **Lengyelországi németiség antiszemitizmusa.** Bidgács nevű városka Rothe Rundschau nevű újságja éles támadást intézett a zsidó kereskedelem ellen. Bojkottra hívta fel a lakosságot és főképpen a zsidó házaló kereskedelmet támadja, melyet a lakosság rákfenéjének tart. A pózei kereskedők éles ellenakcióval feleltek és szervezkedésre hívták fel az ottani kereskedőket. A sejm zsidó képviselői támogatják teljes erejükből a zsidóság önvédelmi harcát.

— **Számos női bajnál a természetes „Ferenc József“ keserűvíz használata végtelen nagy megkönnyebbülést szerez.** A nőorvosi klinikák bizonyítványai tanúsítják, hogy a rendkívül enyhe hatású „Ferenc József“ vizet különösen a szülészeti osztályon alkalmazzák. A **Ferenc József** keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható. 24

— **A kifosztott templompersely.** Szatmárról jelentik: Hétfőre virradó éjszaka vakmerő betörők garázdálkodtak a Chevre Misnájés Tompa-uccai zsidó templomban. A betörők egy perselyt feltörték és azt teljesen kifosztották. A rendőrség szigorú nyomozást indított.

Berkovits-né ארמיה' כשר vendéglője

Oradea, Str. N. Iorga (Zöldfa u.) 19

Izletes házi koszt!

Olcsó árak!

Utazóknak 10% engedmény.

1-16

Férfiszövet különlegességek bámulatos olcsó leszállított árakban

Havas & Grünfeld posztóruházában

Str. Avram Iancu (Kossuth ucca) 8.

Engros
Endetail

Közérdek vevőket készpénz árban szolgálunk ki.

Cégünk szolidaritásáról kérjük meggyőződni.

Művészi perzsaszőnyegek, szövött gobelinek, külföldi fonalak

Schulhof Emilné

„Orient“ Szövőművészeti Iskola

Oradea, Strada Episcopul Ciorogariu No.17.

Vidéki rendelések utánvétel gyorsan és pontosan eszközöltenek.

— **A chilei zsidókról.** Chileben (Délamerika) 2000 zsidó él. Több mint fele ennek a fővárosban, Santiagóban. A santiagói hitk. egymillió peso költséggel központi székházat épített. Van zsidó klinikájuk és úgy ezt, mint az iskolát túlnyomórészt nem zsidók veszik igénybe. Két zsidó lap jelenik meg: az egyik spanyolul, a másik zsargonban. Sajnos, a zsidó ifjuság az asszimilációnak hódol és sok a vegyes házasság.

— **A szatmári Tifereth Bóchurim az elmúlt vasárnap tartotta meg tisztújító közgyűlését.** Az új vezetőség a következőleg alakult: Elnök Rosenberg Vilmos. Alelnök: Goldstein Móritz. Gondnokok: Jakab Mózes, Eizner Mór, Pénztárnok: Lebovits Ignácz. Ellenőrök: Schönberger József, Purjesz Ignácz. Jegyző: Rubin Andor. Választmányi tagok: Rubin Sándor, Schreiber Náthán, Váld Jenő, Ordentlich Viktor, Goldstein Bernát, Klein Jenő, Rosenberg Adolf, Id. Májér József, Rubin Jenő, Ifj. Májér Jenő, Holb Emil, Feier Mózes, Rosenfeld Májér, Kiezellesz Antal, Léli Mózes, Fried Henrik.

— **Weizmann utódja.** A „Haolam” c. héber heti folyóirat írja: Weizmann rendkívül sajnálná, hogy ha a cionista kongresszus a válság megoldására vonatkozó terv kidolgozása nélkül oszlana szét. Weizmannnak ismételt hangszólyozott azon nyilatkozata, hogy a cionista organizáció elnöksége tekintetében az ő személye fötétlenül figyelmen kívül hagyandó, égető kérdéssé tette az Executive elnöki posztjának betöltését, amellyel a kongresszusnak foglalkoznia kell. Eppen ezért — folytatja nyilatkozatát Weizmann — fontos, hogy a delegátusok, nem úgy mint eddig, egy bizonyos optimista jöreményben gyűljenek egybe, hogy a problémák, azok megvitatása alkalmával maguktól nyerjenek majd megoldást, hanem fötétlenül szűkösleges, hogy a delegátusok egy határozott kidolgozott tervvel jöjjenek össze a kongresszusra. Anélkül, hogy nevekre akar-nánk utalni — írja a „Haolam” — nincs kizárva egy koalíciós-executive létesítésének lehetősége sem. Egy olyan koalíciót gondolunk ezalatt, mely az összes cionista frakciók és pártok vezéregyéniségeit sorai közt számíthatja. Ezáltal az elnök személyi felelősége tetemesen megcsökkenne és így nem ütközne nagy nehézségbe a legidősebb és érdemduos cionista vezérférfiak köréből egy elnököt választani. Ez megtörténhetik anélkül, hogy ez a választás akár forradalmat, akár a cionizmus jövőjének sötétbe ugrását jelentené.

— **A temesvári gyárváros orthodox zsidó hitközsége** az elmúlt hó 19-én tartotta rendes évi közgyűlését, melynek keretén belül megéjtették az új választást. — A hitközség elnökévé egyhangulag Friedmann Ferenczet választották meg. Az előjáróság a következő tagokból áll: Gondnokok: Krieger E. és Schwimmer H. Pénztárnok: Abrahamson L. Ellenőr: Róth A. Gazda: Pinkesz D. Választmányi tagok: Fried Ignácz, Schönbrum J., Hoch J., Reich N., id. Grünberger H., Teszler I., Schiller Jungermann, Singer H., Schlesinger N., Feldmann N. Ernstein J. Nadel H. Grünberger Dávid, Stern Mihály, Rosenberg Jakab, Pinkesz Antal, Fogel Bernáth és Wiesel Léb. — Az egyhangú választás kétségtelenül Friedmann Ferencz hitközségi elnök iránti megnyilvánult bizalomnak a jele, ki ezen tisztséget már évek óta önzetlen fáradozással és a hitközségi tagok legnagyobb meglepedésére tölti be.

— **Elhárult a naptárreform veszélye.** Dr Herz londoni és Lévy párisi főrabbi átíratot intéztek a zürichi rabbinátushoz, melyben közlik, hogy hála a különböző diplomáciai befolyásoknak, a naptárreform veszélye elhárult és a szombat szentségét sikerült megőrizni.

Harisnyát, kötöttáruat olcsó gyári árakban „Hófehérke” Harisnyaházban

ORADEA, SAS-PALOTA PIATA UNIRII. Cégünk a „BIZALOM” kőtelékébe tartozik

keztűt, női és férfi fehérnemű, baba-kelengyét, ridiküll, csipke, szalag és mindenféle rövidárukat vásárolhat LEITNERNÉL

— **A szatmári státság ante izr. hitközség** vasárnap délután ünnepelte dr Jordán Sándor főrabbi 70 ik születési évfordulóját, a hitközség tanácstermében, mely alkalomra megfestette szeretett és betegsége folytán távollevő főrabbiának arcképét is. A teremben összegyűlt híveket Princz Ármin hitközségi elnök üdvözölte és néhány szóval méltatta az arckép leleplezési ünnepély jelentőségét. „Az ünnepi beszédet dr Fischer József mondotta. Dr Jordán Sándor a mi lélkünkbe is vitt bele abból a tüzből, amelyből a zsidó kultúra kisarjad. — Nem igyekezett híveit eltéríteni régi kulturájuktól, ember közösségüktől, csupán arra törekedett, hogy a zsidó kultúrával is bővitse ismereteiket és műveltségüket. Az ő koncepcióját az országátárokon túl is elismerték. Hitközségét kiemelte a szűk keretek közül és közelebb hozta a zsidóság világgözségéhez. A mi főrabbinak — mondotta a szónok, azonban helyi viszonylatban is értékes munkásságot fejtett ki, egy egész becsületes, derék ember munkáját adta és egy életen át szemelött tartotta embertársainak sorsát. Ez az élet most összerokadtan fekszik. Kérjük a Mindenhatót, hogy főpapunknak adja vissza életerejét és egészségét.” Dr Fischer József megható beszéde után lehullott a lepel a főrabbi arcképéről. A portré a főrabbit 42 éves korában ábrázolja. — Zsolnai Géza híres festőművésznek művészi alkotása. A betegen fekvő főrabbi helyett, fia dr Jordán Viktor köszönte meg mélyen járó beszédében. Dr Borgida József a Zs. N. Sz. szatmári csoportja nevében fejezte ki jókívánságait. Végül Princz Ármin elnök zárószavaival befejeződött az ünnepség.

O. V.

— **A Feketeerdő Üveggyár R. T. gyári lerakata Oradeán, Strada Avram Iancu (volt Kossuth Lajos-ucca) 5. szám alatt az elárusítást megkezdte. Eladás kicsinyben is.**

— **Hogyan éljen a szivbajos ember?** Szivbaj, — érlemeszesedés, — vérnyomás. Irta: Dr. Bodon Károly egyetemi magántanár, edészségügyi főtanácsos. III-ik kiadás. Egyik ör vendetes jelensége kulturánk haladásának, hogy a népszerűen irt tudományos könyvek száma nálunk is ör vendetesen gyarapodott. Bodon nagy szolgálatot tett az egyes beteg, vagy magukat betegnek tartó egyének, amikor fentjegyzett könyvében mintegy szivbeteg kedélyesen elcseveg a szivbetegek tüneteiről, keletkezésének okairól, és kezeléséről. Tiszta képet ad mindjobban szaporodó érlemeszesedésről, vázolja a lélek befolyását a szivre és hangsúlyozza a gyógyszeres kezelés mellett lelki kezelés nagy fontosságát. Pontos utasításokat ad a munka, sport, táplálkozás, szeszitalok, kávé, tea, dohányzás, házasság stb. tekintetében. A kitűnő szerző nagy érdeme, hogy könyve nem csak felvilágosítólag, hanem nagymértékben megnyugtatólag is hat. A könyv kiállítás Novák Rudolf és Társa cég jóizlését és áldozatkészségét dicséri. Ára: P. 2.60. Kaptható kiadóhivatalunkban.

Harisnyák, keztűk, Selyem nadrágok bécicikkek, rövidáruk, nagy választékban és olcsón

SZENSZKI-nél
SAS-PASSAGE

— **Bécs szomorú husvétja.** A hamburgi Familienblatt jelenti Bécsből: Az ideai peszachkor több mint tízezer zsidó család folyamodott ünnepi segélyért. — Bécsben körülbelül 50.000 zsidó család van, tehát a zsidóságnak 20 százaléka immár könyöradományokra van utalva.

— **Történet a dibükről.** Munkácsról írják a következő misztikus hangzó, de megtörtént esetet: „Egy ruszinszkói faluban néhány hét előtt W. G. 19 éves leány sulyosan megbetegedett s azt kezdte jaggatva említeni, hogy belé ment egy 18 év előtt elhunyt szekernicei ismerősének dibük-je (bolygó lélek) és nem akar onnan kimenni, amíg a munkácsi főrabbi, akit ő életében megsértett, nem bocsát meg. Ez a képzet egyre elhatalmasodott a leányon és egyre nagyobb kinokot okozott neki, amire szülei elvitték Munkácsra, ahol a főrabbi kinyilatkozta, hogy megbocsát a régi sértésért. Az ünnepélyes aktus után a leány egészen megkönnyebült. Jelöl annak, hogy a léleknek rejtelmes területei vannak...”

— **D'Avigdor Goldsmid ideiglenesen megtartja helyét az angol zsidóság élén.** Londonból jelentik. D'Avigdor Goldsmid egészségi állapotára való tekintettel lemondott az angol zsidóság külügyi bizottságának vezetéséről. A külügyi bizottság legutóbbi ülésén az általános óhajnak engedve, Goldsmid kijelentette, hogy tekintettel az európai zsidóság nagy krízisére és a palesztinai zsidóság kritikus helyzetére, ideiglenesen megtartja helyét.

— **Takarékossági bizottság a wieni hitközségnél.** A wieni hitközség egy takarékosági bizottságot nevezett ki még a múlt évben, mely most tette köze 1930. évről jelentését. Érdekes számok állanak a jelentésben. A bevétel 6 millió 200 ezer silling (150 millió lei), míg a kiadás 130.000 millió sillinggel többet tett ki. Az 1931. évre előterjesztett költségelirányzat körülbelül fél millió silling deficitet helyez kilátásba, mely azonban kevesebb, mint amennyi az előző években volt. A takarékosági bizottság elnöke dr Oppenheim kormánytanácsos, aki kellő eréllyel dolgozik az ügy érdekében.

Olcsón vehet

Borsalino, Hüffel és saját gyártmányu

férfi kalapokat

HELLER és DEUTSCH

kalapgyár lerakatában

„BIZALOM”
könyvecskére is!

Strada Nicolae Iorga (Zöldfa-ucca) 21

Festést, alakítást, tisztítást vállalunk!

A legszebb zománccfényű gallérokat tisztítja
Klein gőzmosóda
Str. Vlahuța 4 Szent János ucca

Ha vevőkört akar,

hirdessen a „NÉPÜNK”-ben!

— **Rendelet az antiszemita politika ellen.** A német birodalmi elnök és a birodalmi kormány szükségrendeletet bocsátott ki a politikai kilengések leküzdésére, mert ezek által alkotmányilag biztosított jogokat is hatályon kívül helyeznek. Kimondja ez a rendelet többek között, hogy tilosak azok a gyűlések, melyekkel szemben félt, hogy nyilvánosan elismert vallásfelekezeteiket, azoknak berendezését, szertartásait, vagy vallási tiszteletük más tárgyát gunyolják, meggyalázzák vagy lebecsülnéik. Három hónapig terjedő fogházzal büntetik, aki nyilvánosan erőszakoskodásra felhív vagy izgat. Plakátok, röpcédulák, hirdapok, egyesületek tekintetében is foglalkoztatnak rendelkezések, valamint megtiltják az egyenruhák és jelvények illetéktelenek által való viselését. A hivatalos indoklás rámutat arra, hogy a politikai és kulturális radikális legutóbb olyan alakot öltött, amelyek a német népre megazényenítőek és Németországot is helytelen világításba helyezik. Kiemeli az indoklás azt is, hogy az antiszemita is okul szolgált a rendelet kibocsátására. Nemcsak a zsidó, hanem a keresztény egyházak vezetői is több ízben fordultak védelemért a birodalmi elnökhöz, a hit, az istenfogalom és a vallási formákat ért támadásokkal szemben.

— **Megalakult a hadviselt zsidók egyesülete Budapesten.** Vasárnap délelőtt a Drechsler palota nagytermében értekezlet volt, amelyet Fahn Sándor nyitott meg. Schuller Jenő ismertette a magyar hadviselt zsidók sérelmeit és hangsúlyozta, hogy szervezet nélkül nem tudnak érvenyt szerezni kívánságaiknak. Ezután az értekezlet kimondta, a hadviselt zsidók egyesületének megalakulását.

— **Vegetárius étterem Satu-Mare Bratianu 25.** Ebéd és vacsora abonoma kiszolgálással együtt lei 1000 —.

— **Sok a rabbi!** Németország rabbi-képző intézeteit előzőnk a hallgatók. Közvetlenül a háború után egész Németországban összesen tizenkét zsidó teológiai hallgató volt és akkoriban éppen arra kellett felhívni a német zsidóság figyelmét, hogy a zsidó papi pályán az utánpótlás veszélyeztetve van. Az életpályák lerombolása időközben azt a helyzetet teremtette meg, hogy most már túlzott mértékben iratkoznak be a hallgatók, a rabbi-képző intézetekbe és ma a Németországban működő három zsidó papnevelőintézetében összesen háromszáz hallgató tanul, úgyhogy az intézetek nincsenek is abban a helyzetben, hogy kellően foglalkozzanak az egyes hallgatókkal. Németországban évenként 5—6 rabbiszéket töltenek be. A rabbi-képző megrohanása tehát egy egész sereg olyan egzisztenciát teremt, amely nem fog tudni elhelyezkedni. De nemcsak ebből a szempontból káros ez a túlszűfoltás, hanem azért is, mert a rabbi-pálya olyan hivatás, amely mély meggyőződést kíván és azt nem lehet egyedül abból a szempontból tekinteni, hogy más pályáknál könnyebb és biztosabb megélhetést nyújt.

— **Dr. Herzl Tivadar.** A zsidóállam című könyve dr. Blank Illés fordításában kapható a Gutenberg nyomdában, Oradea, Sas-passage. Ára 40 — lei. A pénz előre való beküldésénél postán, díjmentesen lesz szállítva.

Nagyon megbízható, jó családból való zsidó leány elhelyezkedést keres kis családnál mint mindenés vagy mint bizalmi alkalmazott, vidéken a háztartás mellett az üzletbe is segíteni tud. — Cim Oradeai Arvagondozó Str. Cuza Voda 7.

Restaurant Grün Herman
Alba-Iulia.

Németországban tanult legújabb módszer szerint

fest, vegyileg **tisztít** **VÉGH**
Bémer-tér 2. Liliom-utca 5. TELEFON 2-17.

— **Fakultatív vasárnapi munkaszünet Angliába.** Az angol alsóház által a héten elfogadott új törvény a vasárnapi munkaszünetről a zsidókat érdeklő rendkívül fontos és liberális intézkedéseket tartalmaz. A zsidó valás hívei az új törvény értelmében vasárnap is nyitva tarthatják üzletüket, ha szombaton zárva tartanak. A helyi hatóságnak be kell jelenteni a kereskedőnek ezt a szándékát. Az üzlethelyiségben feltűnő helyen ki kell függesztve lenni az értesítésnek, hogy az üzlet szombaton zárva van, de e helyett vasárnap lesz nyitva. A vasárnapi munkaszünetnek ez a szabályozási módja dicsőségére válik Angliának és a többi államok példát vehetnének e téren. Sok millió zsidó kereskedő tarthatna meg ily módon a szombatot.

— **Palesztina ki és bevándorlási forgalma 1930-ban.** A Zsidó Munkaügyi Szervezet (Histadruth Hoawdim) most bocsátotta nyilvánosságra az 1930 évi ki és bevándorlási adatait. Ezek szerint az elmúlt esztendőben 4944 személy vándorolt be az Erecbe, míg 1679 személy volt a kivándorló. Ezek mind zsidók voltak. Ezekon kívül 1489 nem zsidó személy vándorolt be az országba és 235-en vándoroltak ki.

A nagyváradai orth. „Chevra-Kadischa” közgyűlése

Az elmúlt csütörtök délután tartotta a nagyváradai orth. Chevra-Kadischa közgyűlését Leitner Lázár elnökle alatt. Elnöklő megnyitójában üdvözli a megjelenteket, elsősorban dr. Sebestyén Józsefet, a kolozsvári Zsidó Kórházegyesület ügyvezető elnökét és Borgida Józsefet, az oradeai Zsidó Kórházegyesület ügyvezető elnökét. Az elmúlt közgyűlés jegyzőkönyvének felolvasása és elnöki jelentések után, dr. Molnár Vilmos kórházi igazgató-orvos vázolja azon súlyos csapást, ami a Chevrának kórházát érte, szüldéje főorvosának dr. Schwarcz Illésnek elhagyatásával. Méltatja az elhunytak érdemeit és fáradhatatlan munkáját a szüldé megeremtése körül. Javaslatára a közgyűlés kimondotta, hogy az elhunyt érdemeinek megörökítésére arcképét a kórház részére megfesteti. Egyidejűleg a képviselőtestület a szüldé főorvosául egyhangulag dr. Markovics Pál és helyetteséül dr. Bársony Vilmos t. főorvosokat választotta meg.

A képviselőtestület rátért ezután a Kórházegyesület és a Chevra közti jogi viszony szabályozására. Kesztenbaum Miksa előkészületlenül látja az ügyet és hibáztatja, hogy a vezetőség napirend kifizése nélkül ad hoc hozza a megállapodás ügyét a választmány elé. Hangsúlyozza, hogy ő szíves-lélekkel híve, sőt igazi testvéri szeretettel és köszönettel üdvözli a kórházbizottsággal való együttműködést, de formailag aggályai vannak, hogy ily nagy horderejű megállapodás elhamarkodtassék. Hasonló szellemben szólal fel Leitmann Dezső, Moskovics Izidor és Zimmermann Menyhért is. — **Mittelman** Jakob hitközségi elnök telvilágosítja a felszólalókat, hogy akkor, midőn zsidó testvéri szeretettől áthatva a chevra tagok és az azon kívül állók Kórházegyesületbe tömörülve,

a súlyos válságban levő kórházunk segítségére jönnek, akkor mi el kell, hogy fogadjuk javaslatukat. Mindenesetre részleteiben a közgyűlésnek módosítási joga van. — **Dr. Sebestyén József,** a kolozsvári Kórházegyesület képviselőjében szeretettel üdvözli, hogy a chevra lehetővé teszi, a Zsidó Kórházegyesülettel való együttműködést, mi által a zsidó kórház egy új és szebb jövő elé néz.

A kolozsvári, nagyváradai és szatmári Kórházegyesületek együttesen akarják megteremteni annak a lehetőségét, hogy az erdélyi zsidóság ezen nemes intézményei anyagiaktól gondtalanul teljesíthessék nemes missziójukat. A nagyváradai Kórházegyesület tehát tulajdonképpen tehermentesíti a Chevrát súlyos nagy küzdelmeiben. **Dr. Sebestyén József** nagyhatású beszéde után **Borgida József** reméli, hogy a Kórházegyesület munkája és az összes zsidó erő összefogása a máris oly szépen fejlődött nagyváradai zsidó kórháznak a multjához méltó legjobb jövőt fogja biztosítani. A Kórházegyesület nem kér a Chevrától semmit, hanem ad és hozza a zsidó testvéri szolidaritásból fakadó áldozatkészségét. **Lelkes taps** fogadta **Borgida József**nek igazi szívből jövő szavait. Ez után **dr. Weimann Jenő** egyleti ügyész ismerteti a megállapodás részleteit, melyet hosszú vita után némi módosítással egyhangulag elfogadtak.

A Kórházegyesületnek a nagyváradai zsidó kórház háztartása terheiből ily módon való részt kérése, a nagyváradai zsidóság egyik legszebb intézményébe, a zsidó testvéri szeretet újabb nagyvonalúságát van hivatva bevinni.

כשר
Mű-tejoltó
Készül a retgei főrabbi felügyelete alatt.
Kapható engros és detail
Legmann Mór, Reteag (J. Somes)

Remek ujdonságokat hallatlan olcsó árban készít az
ELITE fűzőszalon
Str. Vlahuța (Szt. János u.) 23
vagy: Str. Coșbuc (Szalárdi u.) 18
1-5 (ájláró ház)
COMUNITATEA EVREEASCA ORT. ORADEA.

Hirdetmény

Rituális fürdő (mikve) bérbeadása ügyében

Az orthodox izraelita hitközség a tulajdonát képező rituális fürdőt bérbeadja, egy esetleg három évre. Feltételek a hitközségi irodában megtudhatók, ahová az ajánlatok zárt borítékban folyó évi május hó 10-ig beadhatók.

Oradea, 1931 április hó 21.

Kirsch Henrik
főjegyző

Mittelman Jakob
elnök

ÁLLANDÓ
megélhetést, magas keresetet elérhetnek
ügyes képviselők
magánvevők látogatásával
Sürgős címközlés
„Állandó” jelgére Rudolf Mosséhoz, Cluj, kéretnek.

Ne válogasson! Gyermekápolásra csak HÖFER-t vegyen

Rövid hírek

Az I. T. A. jelenti Ottavából, hogy Kanadában új bevándorlási törvény készül, mely az eddigi törvényt hatályon kívül helyezi és a törvény szigorát enyhíti. Különösen megkönnyíti a települést olyanok számára, kiknek hozzátartozói ott élnek. Az új törvény még ez évben életbe lép.

A „Haam“ c. palesztinai héber ujság közli, hogy a Jeruzsálem város tanácsának titkára, Ábrahám Franco érintkezésbe lépett az Emergency Fund igazgatóságával Hebron újjáépítése tárgyában.

Trierben (Rajnavidék) egy kirándulásról hazatérő zsidó ifjakból álló társaságot a nacionalisták megtámadtak és számosan megsebesültek.

Kassán 24 zsidó vizsgálati fogoly, miután a kóser kosztot megtagadták tőlük, éhségstrájkba léptek. A fogházigazgatóság mesterségesen akarja a vizsgálati foglyokat táplálni.

Frankfurt a Mainban a Rótschild bankház épületét a Rótschild család rendelkezésére, zsidó régiség muzeummá alakították át.

Newyorkban a nemrégiben elhunyt Michael Friedsam 60,000 dollárt hagyott zsidó kulturális célokra.

A leti parlament megszavazta a kormány azon törvényjavaslatát, melynek értelmében a kormány 10,000 lattal (a lett pénzegység) subvencionálja a zsidó földműves iskolát.

Karmel hegyén 19 katolikus püspök jelenlétében egy konferencia nyílt meg.

Április 18-án Manchesterben dr Weizmann tiszteletére a cionista szervezetek bankettet rendeztek, melyen több nagyjelentőségű felszólalás hangzott el.

Berlinben múlt hó 23-án elhunyt dr Hermann Dessau, a berlini egyetemen az archeológia zsidó vallásu professora. — Az elhunyt 75 éves és a régiségtanak európaszerű elismert nagy tekintélye volt.

Berlinből jelentik, hogy az elmúlt héten az Augustenstrassei templomba ismeretlen tettesek behatoltak és a templomot kirabolták. Nagyjértékű tórazüstök és egyéb kegyeszek tűntek el.

A Worms melletti Hermsheim község zsidó temetőjét az elmúlt hét folyamán meggyalázták. Amint a vizsgálat kiderítette, a tettes egy részeg ember volt s így az ügynek politikai, illetve antiszemita háttere nincs. (!)

Kovnában ez év Peszachja alkalmával vérvádmesét terjesztettek a nép között és tüzelték lelkiismeretlen agitátorok a csöcseléket a zsidóság ellen. A hatóság a vizsgálatot megindította.

Párisban a franciaországi nagyrabbi, Izrael Léwy jelenlétében megnyílt az annak idején elhunyt Elim Pernikof emlékére alapított zsidó diákokthon. A megnyitáson résztvett a francia tudományos és politikai világ színe-java.

Kovnában és vidékén nagy árvízveszedelem van. A kovnási és szlobodkai zsidónegyedeket a víz teljesen elöntötte és több mint 300 nagyobb rész zsidók által lakott ház súlyosan megrongálódott.

Dr Otto Hellmuth bajor nacionalista képviselő még egy évvel ezelőtt a bajor parlamentben beszédet tartott, melyben a zsidóságot nyíltan megvádolta vérváddal. Csak most került az ügy bíróság elé, mivel a képviselő mentelmi jogára való hivatkozással mindmáig húzta ügyének bíróság elé vitelet. A bíróság a képviselőt felmentette, miután a beidézett tanuk egy év után nem tudták tanúságtételüket oly határozott formában megtenni, hogy a bíróság őket eskü alá bocsájthatta volna s így bizonyítékok híján a képviselőt nem ítélték el.

Törökország egy legújabb törvény alapján a kisebbségi iskolákat a török iskolákkal egyenjogusította. Ez különösen előnyös a zsidó iskolákra, mert ezáltal a zsidó gyermekek ezrei meg vannak mentve attól, hogy a missziós iskolákat keressék fel tanulmányaik céljából.

A „Makkabea“ váradisportclub reorganizálása.

Mint ismeretes, a „Makkabea“ belső életében már hosszú idő óta ádáz harc folyik, eléggé el nem ítélhető egyéni és személyes érdekek miatt. Míg most végre egy kis szélcsend állott be azzal, hogy kipróbált régi sportemberek és alapítók ragadták kezükbe a vezetés gyeplőjét s így remélhető, hogy sikerülni fog az egyetlen váradisport csapatot megmenteni és az együltest összetartani.

Nem akarunk a dolgok mélyére nézni, nem keresünk bűnbakot, csak egyet tartunk szem előtt: a „Makkabea“ megmentését. Fájdalommal tölt el minden sportszerető zsidót, hogy azok, akik hivatottak lennének arra, hogy megvédjék a zsidó sport presztizsét, éppen azok lábbal tiporják és semmisítik meg.

Mi hinni és remélni akarjuk azt, hogy a jelenlagi vezetők és a közeljövőben a közgyűlés által megválasztandó új vezetőség meg fog birkozni az adott körülményekkel és a váradisporttal karöltve és annak támogatása mellett — azzal a váradisporttal, amely mindig ott van meleg szívvvel, ha zsidó ügyről van szó, gondoskodni fog a zsidó ifjak testneveléséről.

Nem kételkedünk abban, hogy nagyszámu olvasó táborunk is magáévé fogja tenni ezen nemes törekvésünket a cél eléréséhez és komoly támogatókra fogunk találni.

Biztosra vesszük, hogy a váradisport önzellen vezetői segítségére fognak sietni a Makkabeának, hogy a működését biztosítani tudja, nehogy megtörténhessék az a fájdalmas és lehetetlen helyzet, hogy egy tíz év óta létező lelkesen sportoló zsidó csapat, mely nem politizál, csak sportolni akar, családostan hagyja el a testedzésre hivatott sporttereket és nehogy elhagyja azt a zászlót, mely a nemrég oly dicsőségesen avatott fel! — K. M. —

ZSIDÓ HUMOR

Miért imádkoznak a zsidók hangosan?

Egy datsch elmegey a rebehez szombatira. Péntek esti asztalnál azt kérdezi a rebetől, miért imádkoznak a chaszidok olyan nagy lármával, hiszen meghallja azt a Mindenható, ha csendesesen és halkán mondják is. A rebe nem válaszolt a datschnak. Szombat este havdala után emberünk bucsuzni akarván a rebetől, elkéri erszényét, amelyet péntek délután átadott megőrzés végett.

A rebe nem emlékszik, hogy neki átadott volna valamit. A datsch bizonygatja, a rebe azonban nem emlékszik, mire a datsch kijön a sodrából, hangos követeléssel lép fel.

A rebe nyugodtan kérdezi: mit kiabálsz úgy, hisz nem vagyok süket.

— Mert így biztosabban megszivleled kérésemet, feleli a datsch.

— No lásd — mondja a rebe — ezért imádkoznak hangosan az én chaszidjaim, mert a hangos könyörgést biztosabban teljesíti Isten.

Hogyan lehet hozományt kieroszakolni

Egy kereskedő igen sok hozományt ígért leendő vejének, egy meglehetősen tudatlan, de jómodu ifjunak. A vőlegény nem volt hajlandó a chüpe alá menni, amíg az após a beígért összeget letétbe nem helyezi. A kereskedő — kinek nem volt meg az ígért összeg — kétségbeesésében a rabbihoz szaladt, aki kérlelte a vőlegényt, hogy ne hozza szegyenbe s hogy a kitézött időben menjen a chüpe alá. Az ifju teljesítette ugyan a rabbi kívánságát, de mikor a gyűrűt a menyasszony ujjára helyezte, csak annyit mondott: „haré át meküdesesz” de a „li” (nekem) szót nem

akarta mondani, aminek folytán a szertartás érvénytelen lett. Az após látva, hogy nincs menekvés, bejárta az egész várost s sikerült a pénzt összehozni. A vacsoránál, miután a rabbi elmondta a magidisz köszöntőjét, úgy gondolta az após magában, hogy most visszaadja a pofont a tudatlan vejének és azt mondta:

— Uraim! a vöm akar tajret mondani...

A choszon egy kissé zavarba jött, de végül nekibátorodott és ezt mondta:

— A hallél imában azt mondjuk: dá-lajszí veli jehajsiá. Ezt, uraim, magamra vonatkoztatom: dá-lajszí = nagy daleszom lett volna, ve-li = de a „li,” amit nem akartam elmondani, jehajsiá = segített rajtam...

A rabbi szerencsés menekülése

Chájem az egyik bocher meséli Smülenak, a másik bochernak:

A mi rabbink — éljen 120 esztendeig egyszer még évekkel ezelőtt egy pénteknapon kiment a piacra halat venni, vett is két szép pontyot a szombat tiszteletére, de a halárusnak nem volt papirosa és így a Rebbe a zsebébe tette a halakat és ez volt az ő szerencséje. Közben ugyanis, ahogy a Rebbe hazafelé tartott a kis patak úgy megáradt, hogy nagy folyam lett belőle és a Rebbe, ahogy ment elgondolkozva a Szügje felett (talmudi tétel) nem is látta, hogy merre lép és leíder beleesett s patakba...

No, és?

Hálaistennek a két hal, ami a zsebébe volt kezdett uszni a part felé és kiusztak és magukkal hozták a Rebbet is...

De ez lehetetlen...

Miért volna lehetetlen, hát látod, hogy a Rebbe Istennek hála él...?

A gyermek, mint tanítómester.

Négy dolgot kell a hívő zsidónak — tanította R. Jiczehok Worker — a gyermektől kell tanulni. 1. Az éhes gyermek sir — ha a zsidónak nincs párnószéja, sirjon imában Istenhez. 2. A gyermek sohasem jár vagy ül tétlenül — ilyen legyen a zsidó, sohase kenyéljen. 3. A gyermek nem aggódik, a zsidó se aggódik, hanem legyen jókedvű s vigkedélyű. 4. A gyermek napról-napra nő, a zsidó is gyarapodik naponként Istenszeretben.

MOZI

Teatrul HEIMAN szinkör.

HETI MÜSORA:

Péntek, Szombat, vasárnap, 3, 5, 7 és 9 órák: Das lied ist aus! „Vége a dalnak” Bolváry Géza ragyogó filmoperettje. — Robert Stoltz muzsikájával. Willi Forst — Li ane Haid — Verebes Ernő. 3 órák olcsó helyárrakkal! Kedvezményes jegyek vagy szabadjegyek nem érvényesek. — Jön: Elisabeth Bergner nagy filmje. Schnitzler regénye „Elsa Kisasszony” Jack Trevor — Fritz Kortner. — Jön: „Ma éjszaka talán” Ufa éneklő, zenélő sláger vigjáték — Anny Ondra.

Cinematografu FILMPALACE mozgó

HETI MÜSORA:

Péntek d. e. 11 órák „Itélet” és „Miss Amerka” Olga Csehova és Anny Ondra együtt! 10 és 12 lejes helyárrak! — Péntek d. u. „Egy férfi két asszony” Sudermann világhírű regénye hangos filmen. 3 órák olcsó helyárrak. — Szombat d. u. „Néma ellenség” a Byrd exyedikció és a „Simba” testvérfilmje — 3 órák olcsó helyárrak! Vasárnap d. e. 11: „Első csók” és „Orvos, aki öl” Conrad Veid — Huszár Puffi — Anny Ondra együtt! Előkészületben: „Bécs a dalok városa”!!!

Minden hithű zsidó csakis „Népünk”-et olvassa!

Nyomatott a Gutenberg grafikai műintézet gyorssajtóján, Oradea, Fekete-sas-Passage.